

Työllisyyspalveluiden vaikuttavuus

Työllisyys – ja kotoutumisjaosto 24.8.2026

Kehittämispäällikkö Reino Savolainen

Esityksen sisältö

Vaikuttavuuden taustaa

Palveluiden vaikuttavuus yleisesti

Vaikuttavuustiedon kasvattaminen

- Datahuone-hankkeiden esittely
- Kustannustieto
- Tulorekisterin hyödyntäminen

Miksi vaikuttavuustieto on tärkeää?

- Tiedetään, mikä toimii. Voidaan arvioida, mitkä palvelut ja toimenpiteet johtavat työllistymiseen ja mitkä eivät.
- Resurssit voidaan kohdentaa paremmin. Rahaa ja henkilöstöä voidaan suunnata palveluihin, joilla saavutetaan parhaat tulokset.
- Asiakkaalle voidaan tarjota oikea palvelu oikeaan aikaan. Vaikuttavuus voi vaihdella merkittävästi eri asiakasryhmien välillä.
- Kustannukset voidaan suhteuttaa tuloksiin. Halvin palvelu ei välttämättä ole kokonaistaloudellisesti edullisin, jos se ei edistä työllistymistä.
- Päätöksenteko perustuu tietoon. Resursointia ja palvelurakennetta voidaan arvioida toteutuneiden tulosten eikä oletusten perusteella.

Vaikuttavuus ei ole yksiselitteistä

- Mitä vaikutuksia tavoitellaan: työllisyysvaikutuksia, kustannusvaikuttavuutta, hyvinvointivaikutuksia?
- Vaikuttavuutta voidaan tarkastella useasta näkökulmasta: yksilön, työllisyysalueen, julkisen talouden.
- On myös tarkasteltava kohderyhmää, joille vaikutuksia tavoitellaan, sillä toimenpiteiden vaikuttavuus riippuu myös kohderyhmästä.
- On merkitystä sillä, millä aikaperspektiivillä vaikuttavuutta tarkastellaan.
 - Esimerkiksi kustannukset välittömiä, kun taas vaikuttavuus mahdollisesti vuosien aikajänteelle.
- Tässä esityksessä keskitytään kuitenkin suhteellisen lyhyen ajan vaikuttavuuteen.

Palvelujen yleinen vaikuttavuus

Työllisyyspalvelu	Osallistujan hyöty	Työllisyysvaikutus
<i>Yksityisen sektorin palkkatuki</i>	Kasvattaa tuloja	8 % - 10%
<i>Palkkatuki kunnalle</i>	Kasvattaa tuloja lyhyt aikaisesti	Ei juuri havaittavia työllisyysvaikutuksia
<i>Oppisopimuskoulutus</i>	Kasvattaa tuloja	10-15 %
<i>Starttiraha</i>	Kasvattaa tuloja	10-15 %
<i>Työvoimakoulutus</i>	Kasvattaa tuloja viiveellä	4 -10 %
<i>Omaehtoinen opiskelu</i>	Kasvattaa tuloja viiveellä	5 - 8 %
<i>Kuntouttava työtoiminta</i>	Ei havaittavissa vaikutuksia palkkatasoon, mutta muita positiivisia vaikutuksia	
<i>Työelämävalmennus</i>	Pieni vaikutus palkkatasoon	2 - 3 %
<i>Työkokeilu</i>	Ei havaittavissa vaikutuksia palkkatasoon, mutta muita positiivisia vaikutuksia	2 - 3 %

Lähteet: Alasalmi ym. 2022: Aktiivisen työvoimapolitiikan palveluiden kustannusvaikuttavuus. Eduskunnan tarkastusvaliokunnan julkaisu 2/2022.; Alasalmi ym. 2022: Ammatillisen työvoimakoulutuksen toimivuuden ja vaikutusten arviointi. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:35 ; Alasalmi 2019 ym. (2019) työttömyyden laajat kustannukset yhteiskunnalle. VNK TEAS.16/2019.

Mikä on datahuone?

Datahuone on tietoturvallinen analyysiympäristö, jossa eri rekisteriaineistoja voidaan yhdistää ja analysoida tutkimuksen ja päätöksenteon tueksi. Se mahdollistaa yksilötason datan käytön tutkijoille ja asiantuntijoille siten, että tietosuoja säilyy, ja tuottaa nopeammin luotettavaa tietoa yhteiskunnallisista ilmiöistä ja politiikkatoimien vaikutuksista.

Miksi datahuone nopeuttaa tiedontuotantoa?

- Tilastolaki ja tietosuojalainsäädäntö mahdollistavat rekisteriaineistojen käytön tutkimuksessa tietoturvallisesti.
- Datahuoneessa aineistot ovat valmiiksi yhdistettävissä samassa turvallisessa analyysiympäristössä.
- Tämä vähentää erillisiä aineistopyyntöjä ja siirtoja, jolloin analyysit ja tutkimus valmistuvat nopeammin.

PKS-datahuoneyhteistyö

Työllisyyden alahanke (kevät 2026-2027)

- Helsinki, Espoo ja Vantaa tuottavat yhdessä Tilastokeskuksen kanssa tutkimukseen perustuvaa tietoa kaupunkien päätöksenteon tueksi. Datahuone mahdollistaa turvallisen rekisteriaineistojen yhdistämisen ja seudullisten ilmiöiden analysoinnin, jotta väestö-, asumis-, työmarkkina- ja yrityskehitystä voidaan ymmärtää paremmin ja kohdentaa kaupunkien toimenpiteitä vaikuttavammin.
- Työllisyyden osalta on käynnistetty yhteishanke, johon on rekrytoitu tutkija työllisyyden alahankkeeseen.
 - Hankkeen rahoitusosuudet: Helsinki 50%, Vantaa 25%, Espoo 25%
- Hankkeen tavoitteet:
 - Hyödyttää lakisääteisten velvoitteiden ja tehtävien, kuten palveluiden suunnittelun, kohdentamisen, järjestämisen ja seurannan, hoidossa.
 - Tuottaa ajantasainen, käyttökelpoinen ja analyttinen tilannekuva työttömyyden trendeistä, työvoiman kysynnästä, alityöllisyydestä, työkykyriskeistä, etuus–palkkapoluista ja koulutuksen työmarkkinavaikutuksista.

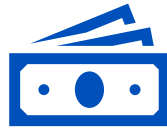
Työllisyyspalveluiden vaikuttavuus ja kustannustehokkuus

LABORE – Kuntaliitto – työllisyysalueet (2026–2028)

Tavoite:

Tuottaa luotettavaa tietoa työllisyyspalveluiden vaikuttavuudesta ja kustannustehokkuudesta, tukea päätöksentekoa, palvelujen kehittämistä ja resurssien kohdentamista

Tutkimusmenetelmät:

Rekisteriseuranta –
työnhakijoiden
palvelupolut,
työllistyminen ja tulot

Kvasikokeellinen tutkimus
– politiikkamuutosten
vaikutusten arviointi

Satunnaistetut kokeilut –
palvelumallien
vaikuttavuuden arviointi

Keskeiset tuotokset:

Puolivuositainen
datapaketti
työllisyysalueille (alkaen
2026)

Vaikuttavuustutkimus
työllisyyspalveluista
(2028)

Kokeilujen suunnittelumalli
ja kokeiluopas
työllisyysalueille

Hyöty:

Tunnistetaan palvelut,
jotka lisäävät eniten
työllisyyttä käytetyillä
resursseilla

Allianssiyhteistyö (C6+TEM+VATT): Neet-nuoret

- NEET-nuori tarkoittaa nuorta, joka ei ole työssä, koulutuksessa eikä harjoittelussa (Not in Employment, Education or Training).
- VATT Datahuone on analyysin toteuttaja, TEM tilaaja ja ohjaaja, C6-kaupungit tarpeiden määrittelijöitä ja tiedon hyödyntäjiä
- Hankkeen tavoitteena on tunnistaa, missä ja millaisissa ryhmissä syrjäytymisriski kasautuu, jotta palveluja ja toimenpiteitä voidaan kohdentaa paremmin sekä seurata niiden vaikuttavuutta. Tuloksia hyödynnetään erityisesti C6-kaupunkien allianssin kaupunginosapiloteissa.
- Hankkeen ensimmäinen vaihe 4–9/2026,
 - tuotokset syyskuun loppuun mennessä.
 - Ensimmäisessä vaiheessa luodaan alueellinen tilannekuva kaupunginosittain
- Tietopohjaa voidaan hyödyntää jatkossa C6-kaupunginosapilottien seurannassa ja vaikuttavuuden arvioinnissa

Oman raportoinnin kehittäminen

- Asiakasdataan perustuvaa raportointia on kehitetty, ja käyttöön on otettu asiantuntijakohtaiset raporttinäkymät oman asiakaskunnan hallintaan.
 - Raportoinnista voi porautua yksittäisen työnhakija-asiakkaan tasolle.
 - Pian valmistuva asiakas- ja asiantuntijakohtainen historiatieto auttaa kehittämään asiantuntijoiden oman työn vaikuttavuutta.
- Kustannusdatan raportointi on kehitteillä. Tavoitteena on mahdollistaa porautuminen yksittäisen asiakkaan kustannuksiin.
 - Kustannuksia syntyy muun muassa työttömyysturvan rahoitusosuudesta, palveluista (koulutukset ja valmennukset), toimitiloista sekä asiantuntijoiden työajasta (haastattelut ja yhteydenotot).
 - Haasteena on datan hajanaisuus ja vaihtelevat tietomuodot.

Tulorekisterin hyödyntäminen

- Tulorekisterin hyödyntämisen lakimuutos
 - Tällä hetkellä kaupungeilla/työllisyysviranomaisilla ei ole pääsyä lakisääteistä tulorekisteriaineistoon
 - Lakimuutos tulee voimaan marraskuussa 2026
- Aikaisemmin esitellyt hankkeet auttavat myös ymmärtämään tulorekisterin dataa
- Tämän jälkeen on mahdollista seurata lähes reaaliaikaisesti työllistymisiä, sekä tulojen kehitystä
 - Vaatii kehittämistyötä, sekä ymmärrystä datan rakenteesta ja substanssista
- Mahdollistaa vaikuttavimpien palveluiden tunnistamisen entistä huomattavasti paremmin

Yhteenveto – vaikuttavuus tiedolla näkyväksi

Vaikuttavuus on määriteltävä tavoitteen, kohderyhmän, aikajänteen ja tarkastelunäkökulman mukaan.

Palvelujen vaikutukset vaihtelevat: vahvimmat työllisyysvaikutukset liittyvät oppisopimuskoulutukseen ja starttirahaan (10–15 %), kun taas osa hyödyistä syntyy viiveellä tai hyvinvointivaikutuksina.

Tietopohjaa vahvistetaan omalla asiakas- ja kustannusraportoinnilla, PKS-datahuoneyhteistyöllä sekä Labore–Kuntaliitto-tutkimuksella.

Tulorekisterin suunniteltu käyttöönotto marraskuussa 2026 mahdollistaa lähes reaaliaikaisen työllistymisen ja tulojen seurannan.

Kun asiakas-, palvelu-, kustannus- ja tulotiedot yhdistetään, palvelujen vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta voidaan arvioida nykyistä nopeammin, luotettavammin ja asiakastasolla.

Kiitos!

Lisätietoja: reino.savolainen@espoo.fi